

Neves budapesti hírlapírókat látott vendégül a Délmagyarország.

Az elmúlt két ünnepséget mint a *Délmagyarország* vendége Szegeden töltötte a budapesti újságírók tizenkét kitűnősége. Részint szombaton, részint vasárnap a következők érkeztek meg: Balassa Imre, a *Pesti Hírlap* helyettes szerkesztője, Balassa József, a *Világ* munkatársa, dr. Felek Gyula, a *Világ* főszerkesztője, Habár Mihály, a Magyarországi Újságírók Egyesületének elnöke, Hegedűs Gyula, a *Ólthon* írók és hírlapírók körének főtitkára, dr. Kerekes Aladár, a *Budapesti Hírlap* munkatársa, Krudy Gyula író, dr. Kun Andor, az Amerikai Magyar Népszava budapesti szerkesztője, Lázár Miklós, a *Reggel* főszerkesztője, Mann Hugó, a *Hét* főszerkesztője, Róna Lajos, a *Tőzsdei Kurír* szerkesztője és Szatmári Mór publicista. A vendégek valamennyien a Kosszallóban szálltak meg, ahol vasárnap délelőtt ebédet adott tiszteletükre Somogyi Szilveszter polgármester. Az ebédre a budapestieknek kívül hivatalosok voltak Cserzy Mihály, dr. Debay Gyula, dr. Erdélyi Jenő, Frank József, dr. Gadi Endre, Juhász Gyula, dr. Kontor Lajos, Lengyel Vilma, Ligeti Jenő, Móra Ferenc, Móra Ferencné, Ottóváry Károly, Pásztor József, Pásztor Józsefné, Sz. Szigethy Vilmos, Wenner Sándor és Wimmer Fülöp. Somogyi polgármester felkötésében a város helyzetére hívta fel a budapesti sajtó munkásainak figyelmét, majd az újságíró munkájának rövid méltatása után a vendégekre ürített poharat. Szatmári Mór, a lendülettel és finom tollal 68 éves publicista válaszolt a polgármester szavaira. Élesen és találóan beszélt arról a nagy jelentőségűről, amellyel a sajtó szabadsága az állami, társadalmi, gazdasági és kulturális élet minden megnyilvánulására van, majd a város közönségére ürített poharat.

Este a *Délmagyarország* adott vacsorát, amelyen a budapesti újságírókon kívül résztvettek a vállalat vezetői, a *Délmagyarország* egész szerkesztősége, a helyi lapok szerkesztői és meghívott vendégek. Beszédet mondtak Wimmer Fülöp, dr. Felek Gyula, dr. Kun Andor, Móra Ferenc, Szigethy Vilmos és Szatmári Mór, Juhász Gyula pedig felolvasta egy Krudy Gyulához írt rendkívül hangulatos és szép versét. A társaság a legkíméletesebb hangulatban együtt maradt egész reggelig. A vacsoráról a következő táviratot küldték a betiltott *Az Újság* szerkesztőségének:

A *Délmagyarország* címen feltámadt Szeged megindulása alkalmából egybeült a szegedi és budapesti újságírók ösztönte szeretettel gondolnak az *Az Újság* munkatársaikra, azt remélve és azt kívánva, hogy a most már egy hónapos kényszerű pihenés után minél előbb meginduljon a munka az *Az Újság* irodáibanál is. A *Délmagyarország* szerkesztősége, Habár Mihály, Felek Gyula, Szatmári Mór, dr. Kun Andor, Krudy Gyula, Balassa József, Lázár Miklós, Róna Lajos, Mann Hugó, Balassa Imre, dr. Balogh Henrik.

A budapesti újságírók a hétfő délutáni gyorsulást utaztak el. Már a keddi budapesti lapok címlapján emlékeztek meg a szegedi kirándulásról, amelynek üdvös hatása bizonyára nem marad el a városra nézve és amely az *Az Újság*hoz küldött táviraton kívül az újságírók egyetemét, tehát közvetve az egész közönséget érdeklő több terv és gondolat fölvetésére isolgált alkalmul.

Létszámapasztás a városházán.

Hétfőn, Péter Pál napján összeült a városháza tanácstermében a létszámapasztó bizottság, hogy végrehajtsa a szanálási törvénynek a városi alkalmazottak létszámcsökkentésére vonatkozó rendelkezéseit. Az ülés — amelyen dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnökölt — szigorúan zárt ajtó mögött folyt le és hozott határozatáról vajmi kevés szivárgott nyilvánosságra.

Erőklődésünkre a következőket tudtuk meg: A létszámcsökkentő bizottság most is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a városházán nagyobb létszámapasztásról nem lehet beszélni, mert a városi közigazgatás teendői a háború óta jelentősen megszorodtak, munkaköre aránytalanul bővült, az állam ugyanis számos olyan közigazgatási funkció elvégzését hárította át az utóbbi időben a városra, amely azelőtt vagy nem létezett, vagy pedig az állam látta el. Az eddigi létszámcsökkentések, amelyekre megérkezett már a kormányhatóság jóváhagyása is, kimerítettek ugyanis minden apasztási lehetőséget úgy, hogy több ízben munkatorlódások esetén segéderők beállítása válik szükségessé. A vezető állások közül már korábban megszüntették azokat, amelyek természetes úton üresedtek meg, így például Balogh Károly tanácsnoki állása is betöltetlen maradt, ügyosztályának munkakörét szétosztották az elő-

járási és pénzügyi osztályok, valamint a mérnöki hivatal között. Az építési ügyeket azóta Berenczy Domokos műszaki tanácsos referálja a tanácsülésen. Az alacsonyabb állások körül ugyanilyen a helyzet, a napidíjakok létszáma pedig annyira csökkent már, hogy a további csökkentés lehetetlen. Elbocsátható utcaszépítő és kórházi ápolónő nincs már úgy, hogy a létszámapasztó bizottság alaposan letartott mezőre került a Péter Pál-napi apasztó gyűlésen.

Értesülésünk szerint a bizottság elvileg kimondta, hogy napidíjakat az alkalmakkor nem helyez B-listára. Néhány megüresedett állás betöltésének felülvizsgálásán kívül egyetlen magasabb állású városi tisztviselőt vont végelátnás alá: Bárdoss Béla tb. főjegyzőt, a Törvényhatósági Hivatalos Lap szerkesztőjét és a Városi Hirdetési Vállalat ügyvezetőjét, aki egy időben a fegyelmi ügyek vizsgálóbiztosa is volt, de nemrégiben bejelentett a polgármesternek és hosszabb szabadságot kért.

Bárdoss Béla — mint értesülésünk — megfelelően a létszámapasztó bizottság határozatát azon a címen, hogy harciért járt katonatiszt nem helyezhető B-listára. Mivel azonban a létszámapasztó bizottság pozitív határozatai jogerősek, a felelősség eredményességében nem igen hisznek a városházán.

Újhelyben, a Somogyi-Bacsó ügyben, befejezték a kihallgatásokat.

Sátoralfajuhely, június 30. Földes Rezső alezredes-had író Újhelyben tartózkodik, hogy kihallgatásokat fogadtasson a Somogyi-Bacsó-ügyben. Sátoralfajuhelyen kétszeresen lázas érdeklődéssel figyelik az eseményeket, hiszen az egyik tiszt, akit a rablógylősséggel kapcsolatban parlamenti közbeszólásokban és napirendi vitákban megneveztek szocialista képviselő, Soltesz István főhadnagy, a kommunizmus utáni zűrzavaros időkben ismeretlen megfordult a városban. Soltesz főhadnagyot, aki egy legendái gazdálkodó fiú, nagyon sokan ismerik itt. Élénk emlékeztetést él még hatalmas szürke autóján, amelyben a Somogyi-Bacsó-gylősség után néhány nappal gyakran száguldott végig a városon. Földes alezredes-hadbíró, a legnagyobb ciondban, kerülve minden föléletes föltűnést, a honvédelmi tanyákban fogadtassította a kihallgatásokat. A kihallgatások Soltesz István főhadnagy, Fényes

László volt országgyűlési képviselő és dr. Bárdoss Béla miniszert tanácsos, Sátoralfajuhely volt népszerű polgármesterének vallomásaival voltak összefüggésben és több döntő fontosságú kérdést voltak hivatva tisztázni. Így előszörban az A. III-36. aut. Újhelyben és környékén való tarlózódásának idejét és körülményeit, annak a megállapítását, hogy kik és hányan érkeztek az autón a kritikus időben Budapestre — Újhelybe, hogy a Magyar Királysáallodán kívül még hol szálltak meg, mily kijelentéseket tettek, kikkel állottak bizalmas összeköttetésben. Földes alezredes-hadbíró súlyt helyezett a kihallgatások során arra, hogy az a csempészeti ügy, amely már a korábbi vizsgálat adataiban szerepelt, újabb tanuvallomásokkal kitisztázassék. A kihallgatásokat oly csendben és feltűnés nélkül fogadtassították, hogy a városban még a tanúk kiléte is kevesen tudják. Nagyon érdekes körülményre

vonatkozóan hallgatták ki a *Nemzeti Bank* egyik újhelyi vezetőjét, aki a rablógylősség idején az Osztrák-Magyar Bank főtisztviselője volt. A vizsgálat során ugyanis az a gyanú is felmeült, hogy Somogyi Béla aranyórát az autó utasai csnél a bankfőtisztviselőnél helyezték volna le:ébe, akinek természetesen sejtelt sem volt arról, hogy az aranyóra h gyanú jutott megbízóinak hírlapába. A kihallgatás során, hír szerint, a főtisztviselő úgy nyilatkozott, hogy az aranyórát nem Soltesz István, de a bátyja helyezte nála bizalmi lelébe; nem a gylősség idején,

hanem amikor egyszer hosszabb időre külföldre távozott. A nyomozás kiterjedt Soltesz István katonai rangfokozatának hiteles megállapítására is. Eszerint Soltesz nem e néven, mint hadnagy teljesített a háború utolsó hónapjaiban szolgálatot és bár ezredparancsnoksága nem terjesztette föl előléptetésre, mégis valószínű főhadnagykinevezése, mert kortásait 1918 november 1-én főhadnagyként léptették elő.

Földes alezredes-hadbíró tíz tanu kihallgatását s ombaton délutánra befejezte és az éjszakai vonattal visszautazott Budapestre.

Negyven éves működés után kedden megszűnt a szegedi központi leszámolóhivatal.

Ötvenhárom tisztviselőt B-listára helyeztek.

Június harmincadikán, kedden délelőtti körülből negyven éves működés után megszűnt a szegedi vasúti központi leszámolóhivatal. Ez a hír szinte már nem hat újszerűen, mivel a leépítés már régen a nyilvánosságra került, de a nagymultu intézmény megszűnését mégis meglepéssel fogadta a nyilvánosság. A leszámolóhivatal ugyanis az illetékes létezők előtt már teljesen elcsúszott a trianoni szerződés aláírásakor, mert hiszen Magyarországról eltűntek ezzel a szerződéssel azoknak a vasutasoknak legnagyobb része, amelyek leszámolási munkálatait ez a szegedi hivatal végezte. 1919 óta pedig fokozatosan kezdtek meg a hivatal leépítését, a legutolsó hónapokban pedig már csak a minimális keretek között intézték el a likvidációs munkálatait, míg a szanálási törvény alapján most június 30-án végleg megszűnt.

A nyolcvanas évek végén alapították az összes magyar vasutakat az intézményt, ahol mindegyik vasút képviselője helyet foglalt és együttes munkával intézték el a vállalatok kölcsönös leszámolását. 1912-ben építették azután a Kőröscsolya-tó egy részére a hatalmas

palotát, amelyben legnagyobbított keretek között folyt a munka a háború végéig. Itt bonyolították le a *Mdv.*, a *Déltvasut.*, a *Kassa—óderbergi vasut.*, a *Győr—Sopron—ebenfurti vasut.*, az *Arad—csanádi egyesült vasutak*, valamint az összes helyi érdekű vasutak kölcsönös leszámolását.

A leszámolóhivatal az új palota megnyitására mintegy ötszáz tisztviselővel folytatta a munkát, míg ez a szám fokozatosan legutóbb 184 főre csökkent. A hivatalban hónapok előtt megkezdődött a likvidációs munka, amit június utolsó napjaiban befejeztek és így a hivatal a *Budapesti létszámolási irodába* olvadt be. A 184 tisztviselő közül 102-öt Budapestre helyeztek, míg 53-at B-listára tettek. A többi tisztviselő pedig az illetékes helyekhez helyezték át. A B-listás tisztviselők december 31-éig szabadságon vannak, míg azután vagy megkapják végkielégítésüket, vagy nyugdíjba mennek. A hivatalban pedig most már lázasan csomagolnak, rövidesen fölviszik Budapestre az iróasztalokat és a teljes felszerelést, azután pedig a tágas palotát átveszi az — egyetem.

Ütés, ököl és erőszak nélkül nincs élet, — mondotta Kádár Lehel az ébredők vasárnapi gyűlésén.

„Ne legyünk olyan meggondoltak és kevesebb zsidó lesz Szegeden!”

Azok az agilis ébredők, akik magukat *fajvédőknek* nevezik, nyári vándorújukon vasárnap Szegedre jöttek egy vezérkari kööniménnyel. Gömbös Gyula, Ulain Ferenc és Kádár Lehel jöttek le Szegedre, akikről mindenki politikai nyilatkozatot várt, etylett azonban meg kellett elégedni a mir közhelyes szűkített izgatott frázisokkal, nagyhangú „fajvédő”-fogadalmakkal és különböző tendenciósus csoportosított statisztikával.

A Kórozó Mozi nyári helyiségében délután négy órákor szervezett munkásokkal, nagyszimu ellenkező meggyőződésű érdeklődőkkel, fiatalberekkel, papokkal, tisztviselőkkel, nőkkel, gyermekekkel és hívőkkel együtt mintegy ezren helyezkedtek el a székek között. A gyűlésen izgatott hangulat helyett inkább a mosoly volt az uralkodó, mivel a szónokok nagyhangú frázisai izgalom helyett inkább derűt kellet a hallgatóságban.

Lábas Endre elnök üdvözlő szívai után Gömbös Gyula napoleoni pőban kezdte meg a szónoklást. Elsősorban is leszögezte, hogy ököl zsidómentes Magyarországot akarnak. Harcos emberekre van szükség és nem meglapuló lukakokra.

— Mi nem vagyunk szélsőségesek, mondta, hiszen az ellenforradalom alatt és után sem let semmi baja a zsidóságnak. Ezt pedig annak köszönhetjük, hogy a pipogya nemzedék megalkudott a zsidósággal.

— Hívketek jöttünk ide toborozni. Lájják-e a zsidóság rettenetes polipjai? Most még csak a nagybirtokra fáj a foguk, de aztán jön a kisbirtok és ezután — minden! A legnagyobb bűnünk, hogy sohasem voltunk eléggé sovinszák. Lakájókká nevelték bennünket, mi el akarjuk tőnietni a lakajnemzedéket.

Ezután a *fajvédelemről* beszélt. Kijelenté, hogy már 1922-ben az Arany Bullában szó van a *fajvédelemről*. Szent László egyszer már kiutasította a zsidókat.

— Dekadens nemzet az, amelynek szüksége van idegenekre, fejezte be beszédét nagy hangoz. A történelem igazot bennünket és adja isten, hogy tovább is így legyen!

A lelkes hívők lelkesen éljenek, mire Kádár Lehel állott a szónoki asztal melé. Kijelenti, hogy a *mérséklet és a mérsékelt emberek tették tönkre Magyarországot*.

— Így engedjük be a zsidókat, akik tönkretették az országot. A zsidók nem voltak mérsékelték. En hajlandó vagyok magamat mérsékelné, ha a zsidók is mérséklék magukat. Addig azonban, míg a zsidók nem esznek kevesebbet, míg kevésbbé nem hisznek, addig én nem vagyok hajlandó semmiféle mérsékletre!

— Jegyezzék meg maguknak: volt zsidó csak a temetőben van! Én nem haragszom rájuk, nem is gyűlölöm őket, mert nem érdemes, de nagyon undorodom tőlük. Még mindig nem vontuk le az ellenforradalom tanulságait! Volt ellenforradalom és nem vertük ki őket! Megalkudunk egy zsidó nözseméjé, egy pozícióért, a kegyelemes ur létszóri ásért. Az új nemzedék azonban győzni fog az öklével és az akaratával.

— Az volna szép dolog, ha nem kellene védenem Hájást, mondta ezután, mire a hívek lelkesen énekeztek Hájást Ivánt. *Ütés, ököl és erőszak nélkül nincs élet! És eddig még sohasem mutatták meg öklüket.*

— Most kellene! — kiáltották.

— Bizony most kellene, válaszolt Kádár. Ezután integritásról és a viszszerzési háborúról beszélt. Közben pedig belopakodott a világ legnagyobb rablója: a zsidó. Meg ké! tisztu munk mindenképen a zsidóságtól. Szervekedni kell. Ha nem elég a nap, ott van az éjszaka. Valami cselekedetet szeretnék látni, ne legyünk olyan meggondoltak és kevesebb zsidó lesz Szegeden.

A harmadik szónok Ulain Ferenc volt, aki azokat a statisztikákat olvasta